

**Nuoren työntekijän työajan sijoittelu, yötyö. Ravintola.
Dnro 6/2016, annettu 13.6.2016**

Oikaisuvaatimuksen tekijä: X Oy

Vireille: 13.5.2016

Oikaisuvaatimuksen kohde:

Itä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueen päätös dnro ISAVI/222/04.07.01/2016, joka on annettu 22.4.2016.

X Oy (kotipaikka R) on hakenut Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueelta lupaa teettää 16-vuotiaalla A:lla (synt. marraskuussa 1999) yötyötä yhtiön omistamassa ravintolassa.

Nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) 7 §:n 1 momentin mukaan 15 vuotta täyttäneen mutta alle 18-vuotiaan työntekijän työaika on lähtökohtaisesti sijoitettava kello 6:n ja 22:n väliseen aikaan. Aluehallintovirasto voi kuitenkin sanotun lain 15 §:n (1517/2009) 1 momentin 2 kohdan nojalla myöntää luvan poiketa tästä rajoituksesta, jos nuoren työntekijän ammatillinen kehitys tai muu tärkeä syy sitä edellyttää.

Kaikki nuorista työntekijöistä annetussa laissa tarkoitetut poikkeuslupa-asiat on 1.1.2016 lukien keskitetty työpaikan sijainnista riippumatta Itä-Suomen aluehallintovirastolle (ks. sosiaali- ja terveysministeriön asetus 1494/2015). Tämän vuoksi Etelä-Suomen aluehallintovirasto on hallintolain (434/2003) 21 §:n nojalla siirtänyt X Oy:n 14.4.2016 tekemän hakemuksen Itä-Suomen aluehallintoviraston käsiteltäväksi.

Poikkeuslupahakemuksessa tarkoitettu 16-vuotiaan A:n työskentely tapahtuisi X Oy:n omistamassa ravintolassa ja ajoittuisi kello 21:stä seuraavaan aamuun kello 4:ään. A:n huoltaja on X Oy:n toimitusjohtaja ja osaomistaja, joka ilmeisesti itsekin työskentelee samassa ravintolassa.

Hakemuksen mukaan A on suorittanut oppivelvollisuutensa. Peruskoulun jälkeen A on opiskellut ammattikoulun ICT-linjalla ja hakenut kevään 2016 yhteishaussa ensi syksynä alkavaan rakennusalan koulutukseen, mutta tällä hetkellä hänellä ei ole sen paremmin opiskelu- kuin työpaikkaakaan. Työskentely ravintolassa antaisi tulevaisuutta silmällä pitäen arvokasta työkokemusta ja mahdollisuuden oman rahan hankkimiseen. A:n on kerrottu valvovan yöt joka tapauksessa ja olevan valmis aloittamaan työt ravintolassa vaikka heti.

Poikkeusluvan hakija on ilmoittanut selvittäneensä asiaa etukäteen työsuojelutarkastajalta ja ymmärtäneensä tämän keskustelun perusteella, että A:lle voitaisiin saada lupa ns. ”yleismies Juntusen” toimenkuvaan, johon sisältyisi baarin alkuvalmisteluja, tiskausta ja siivoamista ynnä muuta ”pikkuasioiden hoitamista” (lukuun ottamatta anniskelua ja tupakkatuotteiden myyntiä). Muuta selvitystä A:n työn luonteesta tai yksittäisistä työtehtävistä ei hakemuksessa ole esitetty.

A:n työskentelyyn hakemuksessa tarkoitettulla tavalla on todettu saadun myös hänen toisen huoltajansa lupa.

Hakemukseen ei ole liitetty selvitystä siitä, onko luottamusmiehelle tai muulle työntekijöiden edustajalle varattu mahdollisuus tulla asiassa kuulluksi työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 10 §:n (1527/2009) 1 momentissa edellytetyin tavoin. Tällaista selvitystä ei ole pyynnöstä huolimatta esitetty myöhemminkään.

Itä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue on hylännyt X Oy:n hakemuksen.

Aluehallintoviraston selvityksen mukaan A:n työpaikka olisi X Oy:n omistama Y-ravintola, joka on avoinna keskiviikosta lauantaihin kello 23–4 ja jonka sisäänpääsyikäraja on 18 vuotta. X Oy ei aluehallintoviraston mielestä ole esittänyt laissa tarkoitettua tärkeää syytä käyttää alle 18-vuotiasta nuorta yötyössä ravintolassa. Työkokemuksen ja rahan hankkiminen eivät ole syitä, joiden voidaan katsoa edellyttävän nuoren työntekoa yöllä. Hakemuksesta ei myöskään ole käynyt ilmi, että A opiskelisi tai aikoisu opiskella ravintola-alaa.

Oikaisuvaatimus ja sen perusteet:

X Oy on vaatinut, että työneuvosto kumoaa aluehallintoviraston päätöksen ja myöntää yhtiölle luvan teettää A:lla työtä ravintolassa kello 22:n ja 4:n välisenä aikana.

Oikaisuvaatimuksessa on viitattu lupahakemukseen ja todettu, ettei siinä ollut ymmärretty tuoda esille A:n kiinnostusta ravintola-alaan. A on pyrkinyt opiskelemaan rakennusalaan, koska hänen kotiseudullaan R:n ympäristössä ei järjestetä ravintola-alan koulutusta. Lähin sellaista tarjoava oppilaitos sijaitsee S:ssä, jossa opiskelu edellyttäisi muuttoa pois kotoa. Ravintola-alalle kouluttautuminen kuitenkin kiinnostaa A:ta enemmän kuin rakennusalan opinnot; ilmeisesti juuri hänen isänsä ravintolayrityksen ja työn myötä. On pidetty mahdollisena, että oppilaitoksen sijaan A kouluttautuisi ravintola-alalle oppisopimuksella. Alan valinnan varmistamiseksi hänen tulisi jo ennen oppisopimuksen solmimista voida suorittaa käytännön ravintolatyötä.

Työneuvoston päätös:

Oikaisuvaatimus hylättiin.

Päätöksen perustelut:

Nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) 7 §:n 1 momentin mukaan 15 vuotta täyttäneen mutta alle 18-vuotiaan työntekijän työaika on sijoitettava kello 6:n ja 22:n väliseen aikaan. Saman lain 15 §:n (1517/2009) 1 momentin 2 kohdassa on kuitenkin säädetty mahdollisuudesta poiketa tästä rajoituksesta aluehallintoviraston myöntämällä luvalla. Lupa työskentelyyn kello 6:n ja 22:n välisen ajan ulkopuolella (eli yöllä) voidaan myöntää, jos nuoren työntekijän ammatillinen kehitys tai muu tärkeä syy sitä edellyttää.

Siihen, miten ammatillisen kehityksen tai muun tärkeän syyn vaatimusta tulisi käytännössä tulkita, on saatavissa johtoa nuorista työntekijöistä annetun lain esitöistä. Hallituksen esityksessä (HE 92/1993) on ensiksikin todettu, että nuoren ammattikoulutus saattaa edellyttää toisenlaista työaika-järjestelyä kuin lain mukaan olisi lähtökohtaisesti noudatettava (s. 23). Jos sillä alalla, jolle nuori on kouluttautumassa tai jo kouluttautunut, työtä tehdään joko yksinomaan tai ainakin pääasiallisesti muulloin kuin kello 6:n ja 22:n välisenä aikana, lienee monessa tapauksessa perusteltua sallia myös nuoren työskentelevän alan käytännön mukaisesti. Mainitusta hallituksen esityksen lausumasta voidaan toisaalta päätellä, että ammatillisen kehityksen perusteella poikkeuslupa on myönnettävissä lähinnä vain sellaista työtä varten, jota tehdään jonkin koulutusohjelman suorittamiseksi tai suorittamisen jälkeen ammatissa.

Nyt ratkaistavassa asiassa on käynyt ilmi, että A (synt. marraskuussa 1999) ei toistaiseksi opiskele ravintola-alaa sen paremmin oppilaitoksessa kuin oppisopimuksenkaan perusteella. Hänen ammatillisen kehityksensä ei siksi voida katsoa edellyttävän poikkeuslupahakemuksessa tarkoitettua työskentelyä.

Toisaalta hallituksen esityksen mukaan saattavat ammattikoulutuksen ohella myös muut yksittäistapauksessa esiin tulevat seikat aiheuttaa sen, että nuoren kannalta olisi toivottavaa voida työskennellä muina aikoina tai muuten poikkeavasti kuin sen ikäisille nuorille yleensä on sallittu. Tyypillisenä esimerkkinä tällaisesta poikkeusluvan tarpeesta on mainittu työn ja koulunkäynnin yhdistäminen oppimisen edistämiseksi. Lisäksi on huomautettu, että ”erityisesti silloin, kun nuorten on vaikeaa saada kesätyötä, voisi olla tarkoituksenmukaista sallia nuorten tehdä työtä, jota ei tehdä täysin heille sallituissa työaika-rajajoissa, mutta joka muuten ainakin tilapäisenä voisi olla heille sopivaa, kuten esimerkiksi sanomalehtien varhaiskanto” (ks. HE 92/1993, s. 23).

Asiassa esitetty selvitys ja yllä referoidut hallituksen esityksen perustelut huomioon ottaen työneuvosto katsoo, ettei hakemuksessa A:n suoritettavaksi tarkoitettu työ ole sellaista, johon poikkeuslupa voidaan myöntää muun tärkeän syyn kuin nuoren ammatillisen kehityksen perusteella. A:n työaika ensiksikin sijoittuisi miltei kokonaisuudessaan vain kello 22:n ja 4:n väliseen yöaikaan. Yökerhoksi luonnehdittavaa ravintolaa, jossa alaikäinen nuori ei voi oleskella asiakkaana, ei liioin ole – ainakaan sen aukioloaikoina – pidettävä hänelle soveliaana työympäristönä.

Työneuvostolle ei ole esitetty A:n ammatilliseen kehitykseen liittyviä tai muita tärkeitä syitä, jotka edellyttäisivät haetun poikkeusluvan myöntämistä. Näin ollen asiassa ei ole perusteita muuttaa aluehallintoviraston päätöstä.

Kun poikkeuslupahakemus ja oikaisuvaatimus on tullut hylätä laissa luvan myöntämiseksi säädettyjen edellytysten puuttumisen vuoksi, ei asiassa ole ollut tarpeen ryhtyä enempään toimiin työneuvostosta ja eräistä työsuojelun poikkeusluvista annetun lain (400/2004) 10 §:n (1527/2009) 1 momentissa tarkoitetun työntekijöiden edustajan tai A:n itsensä kuulemiseksi.

Sovelletut lainkohdat:

Nuorista työntekijöistä annetun lain (998/1993) 7 §:n 1 momentti ja 15 §:n (1517/2009) 1 momentin 2 kohta.

Päätös on yksimielinen ja se perustuu puheenjohtaja Pärnäsen sekä jäsenten Douglas, Leppänen, Romo ja Teronen mielipiteeseen.